

Identifikacija hrvatskih mrežnih serijskih publikacija

Zajec, Jasenka; Getliher, Danijela

Source / Izvornik: **Vjesnik bibliotekara Hrvatske, 2002, 46, 90 - 100**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:203:192202>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-10**

Nacionalna i sveučilišna
knjižnica u Zagrebu

Repository / Repozitorij:

[National and University Library in Zagreb Repository](#)

**IDENTIFIKACIJA HRVATSKIH MREŽNIH
SERIJSKIH PUBLIKACIJA**
IDENTIFICATION OF CROATIAN ONLINE SERIALS

Jasenska Zajec
ISSN ured za Hrvatsku
Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb
jzajec@nsk.hr

Danijela Getliher
ISSN ured za Hrvatsku
Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb
dgetliher@nsk.hr

UDK / UDC 050:004

004.738.52

655.535.28

Stručni rad / Professional paper

Primljeno / Received: 17. 1. 2003.

Sažetak

ISSN je važan element bibliografske kontrole mrežnih serijskih publikacija. Opisuju se iskustva na dodjeli ISSN-a hrvatskim mrežnim serijskim publikacijama. Donose se osnovne definicije i kriteriji za dodjelu ISSN-a. Podrobnije se analiziraju do sada identificirane publikacije i elementi njihova bibliografskog opisa.

Gljučne riječi: hrvatske mrežne serijske publikacije; identifikacija; ISSN

Summary

ISSN is an important element of bibliographic control of online serials. The experience in ISSN assignment to Croatian online serials is described in this paper. Basic definitions and criteria for ISSN assignment are presented. The serials identified so far and elements of their bibliographic description are analysed in more detail.

Keywords: Croatian online serials; identification; ISSN

1. Uvod

Elektroničke serijske publikacije, posebice daljinski dostupne tj. one koje su objavljene na mreži, unijele su znatne promjene u poslovanje knjižnica. Te su publikacije često oblikovane i uređene drugačije od publikacija na papiru. Odbacujući

ustaljene formalne elemente i prepoznatljiv izgled, one sve više koriste mogućnosti novog nositelja i predstavljaju poseban izazov za katalogizatora.¹

Uočivši važnost daljinski dostupne elektroničke građe, knjižnice, bibliografski uredi i dokumentacijski centri počinju je prikupljati, identificirati i obrađivati. Norme za opis i identifikaciju serijskih publikacija promijenjene su, međusobno usklađene i prilagođene novim medijima.² Tako sada postoje svi preduvjeti za sveobuhvatnu obradu mrežnih publikacija. U ovom radu opisujemo iskustva na identifikaciji tj. dodjeli ISSN-a hrvatskim serijskim publikacijama objavljenima na mreži.

2. ISSN kao identifikator mrežnih serijskih publikacija

ISSN (international standard serial number = međunarodni standardni broj serijske publikacije) jedinstven je i postojan identifikator serijskih publikacija na svim nositeljima.³ ISSN olakšava obradu, prijenos i razmjenu podataka o serijskim publikacijama unutar i između knjižnica, sekundarnih službi, dobavljača, nakladnika itd. Koristi se za identificiranje naslova, naručivanje i praćenje časopisa, povezivanje zapisa u sekundarnim službama i samog teksta članka. ISSN prelazi nacionalne granice i identificira serijsku publikaciju neovisno o zemlji izdavanja, jeziku ili abecedi naslova, učestalosti izlaženja, sadržaju i sl. Identifikacijski sustavi važan su element bibliografske kontrole u svijetu tiska i dobro su poznati nakladnicima i korisnicima, a kako služe povezivanju i lakšem pretraživanju u mrežnom okruženju još više dolaze do izražaja.⁴

ISSN je postojan jer se, jednom dodijeljen, ne može više dodijeliti. Usto, on je i jedinstven jer se jednoj publikaciji dodjeljuje samo jednom. Sve su ISSN oznake zapisane u *ISSN Registru*,⁵ jedinstvenom izvoru bibliografskih podataka o serijskim publikacijama iz cijeloga svijeta. ISSN zapis uključuje bibliografske elemente koji identificiraju serijsku publikaciju i razlikuju je od ostalih, a dva su osnovna elementa identifikacije: ISSN i ključni naslov. Bazu ISSN-a zajednički gradi 75 nacionalnih ureda, jedan regionalni ured za jugoistočnu Aziju i međunarodni ured u Parizu. Svi oni čine ISSN mrežu, svjetski sustav za jedinstveno popisivanje serijskih publikacija u okviru univerzalne bibliografske kontrole.

ISSN mreža posvećuje posebnu pažnju identifikaciji mrežnih publikacija kojih je svakodnevno sve više. Njihov je eksplozivan rast rezultirao i porastom zahtjeva za ISSN-om. Odluka o popisivanju svih vrsta elektroničkih publikacija donesena je 1997. godine kada su dodana nova polja u ISSN zapis (npr., za različite fizičke

¹Barstow, Sandra; Regina Romano Reynolds; Leo Treyzon; October Ivins; Tim Ingoldsby; Peter Boyce; Kathryn Wesley. E-journals : the final frontier. // *The serials librarian* 40, 1-2(2001), 31-40.

²Zajec, Jasenka. Revizija priručnika i norme za ISSN. // *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 45, 1-2(2002), 1-9.

³HRN ISO 3297. Informacije i dokumentacija - Međunarodni standardni broj serijske publikacije (ISSN). Zagreb : Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo, 2002. (nacrt norme u izradi).

⁴Lynch, C. Identifiers and their role in networked information applications. <http://arl.org/newsltr/194/identifier.html> (2002-12-12).

⁵Na mreži dostupno kao: ISSN online. <http://online.issn.org/index.html> (2002-12-12).

nositelje i URL) i pridodane nove funkcije za pretraživanje ISSN baze. Izdanja na različitim nositeljima dobivaju poseban ISSN i za svako se izdanje izrađuje poseban zapis.⁶ URL (uniform resource locator = jedinstvena adresa građe) u polju 856 jest hiperveza kojom se omogućuje i pristup mrežnoj publikaciji. Dovršena je i revizija *ISSN Manuala*⁷ koji uskoro izlazi iz tiska. U novom će izdanju biti uključene sve promjene (nove definicije, prilagodbe formata itd.) koje se većim dijelom primjenjuju u praksi i koje su usklađene s druge dvije norme za opis i identifikaciju serijskih publikacija: AACR-om (Anglo-American Cataloguing Rules) i ISBD(CR)-om (International Standard bibliographic description for serials and other continuing resources).

Prevladavajuća vrsta elektroničkih serijskih publikacija jesu daljinski dostupne publikacije, pa je tako 12. prosinca 2002. u ISSN bazi bilo 17.075 zapisa mrežnih serijskih publikacija, za razliku od 7.681 u kolovozu 2000. I dok se mjesno dostupna građa poput CD-ROM-a, diskete i sličnih nositelja uklapa u tradicionalne definicije, daljinski dostupna građa, odnosno mrežne serijske publikacije predstavljaju najviše poteškoća u obradi. Digitalno okruženje promijenilo je osnovni koncept serijske publikacije u dijelu koji se odnosi na izlaženje. Integrirajuće publikacije pobijaju tradicionalne uzorke, sav se materijal objedinjuje na jednom mjestu i stalno se mijenja - nadopunjavanjem, izbacivanjem ili promjenom postojećeg sadržaja, nema izdvojenih i uzastopnih brojeva, tipičnih za tiskane časopise. Primjer je integrirajuće publikacije mrežno mjesto (*web site*) koje danas predstavlja prevladavajući oblik objavljivanja na mreži.

3. Identifikacija hrvatskih mrežnih serijskih publikacija

ISSN ured za Hrvatsku djeluje u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici i zapisi koji se šalju u međunarodnu ISSN bazu izrađuju se kao integralni dio baze serijskih publikacija, što je do neke mjere odredilo i dinamiku identifikacije mrežnih serijskih publikacija. Mjesno dostupna građa katalogizira se od 1992. godine,⁸ ali u slučaju mrežne građe identifikacija je počela prije sustavne katalogizacije. U početku su ISSN oznake za mrežne publikacije dodjeljivane isključivo na zahtjev nakladnika. Prva su dva časopisa popisana 1998. godine. To su *Electronic news on librarianship on the Internet* (http://www.ring.net/coni/my_news.htm) i *Elektroničke novosti o knjižničarstvu na Internetu* (http://www.ring.net/coni/ moje_novosti.htm) koji izlaze još danas. Sustavno je popisivanje započelo 2000. godine, ali je najveći broj naslova (169) identificiran u razdoblju od lipnja do rujna 2002. godine. Naime, djelatnica ISSN ureda za Hrvatsku sudjelovala je u Kooperativnom programu ISSN mreže u Parizu, pokrenutom s ciljem ostvarivanja što potpunije

⁶HRN ISO 3297.

⁷Konačna je inačica prihvaćena na 27. sastanku direktora ISSN ureda koji je održan u Zagrebu od 25. do 27. rujna 2002. godine.

⁸Klarin, Sofija. Elektronička građa u knjižnici : s primjerima zapisa daljinski dostupne elektroničke građe u CROLIST-u. // 2. i 3. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji : mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture : zbornik radova / uredile Mirna Willer i Tinka Katić. Zagreb : Hrvatsko muzejsko društvo, 2000., str. 162.

identifikacije mrežnih publikacija. Program se sastojao od praćenja mrežnih adresa prikupljenih tijekom pregleda tiskanih časopisa, pretraživanja hrvatskog weba, dodjele ISSN-a publikacijama za koje je utvrđeno da odgovaraju kriterijima, obavještanja nakladnika o dodijeljenom ISSN-u te izrade i slanja zapisa u bazu u NSK. Uzorak za analizu prikazan u ovom članku predstavlja ukupno 208 mrežnih publikacija kojima je ISSN dodijeljen do uključivo 12. prosinca 2002. godine.

3.1 Definicije i kriteriji

Na mreži se objavljuje velika količina građe različite vrijednosti, a kako nema ustaljenih mehanizama kontrole, treba donijeti jasne kriterije odabira. Opći su kriteriji za dodjelu ISSN-a mrežnoj serijskoj građi isti kao i za tiskanu, pa svaka publikacija mora odgovarati definicijama koje su usklađene i prihvaćene od svih triju normi za opis i identifikaciju serijskih publikacija: AACR-a, ISBD(CR)-a i ISSN-a. Serijska je publikacija neomeđena građa koja izlazi u uzastopnim zasebnim dijelovima, obično s brojčanim ili kronološkim oznakama, bez predviđena završetka (npr., periodičke publikacije, elektronički časopisi, godišnji izvještaji, novine). Integrirajuća građa jest građa koja se dopunjuje ili mijenja nadopunama koje se uključuju u cjelinu i ne ostaju izdvojene, primjerice: publikacije sa slobodnim listovima i mrežna mjesta koja se osuvremenjuju.⁹ Obuhvat ISSN-a (tj. građe kojoj se dodjeljuje ISSN) proširen je i na neomeđene integrirajuće publikacije.¹⁰ U praksi ISSN mreža nastoji popisati sve serijske publikacije, a integrirajuće publikacije djelomično, ponajprije one s izvornim i cjelovitim tekstovima znanstveno-stručnog sadržaja ili s temama od općeg interesa, a isključuju se:¹¹

- osobne mrežne stranice,
- mrežne stranice koje su isključivo komercijalnog ili promotivnog karaktera,
- elektronička pošta koja sadrži samo vezu na mrežnu stranicu,
- mrežne stranice koje sadrže uglavnom veze na druge stranice,
- mrežne stranice koje sadrže samo cijene ili rezultate sportskih zbivanja,
- mrežne stranice koje služe kao raspravište,
- elektronička pošta koja sadrži informaciju da je mrežna stranica osuvremenjena.

3.2 Prikupljanje podataka

Podaci o mrežnim publikacijama prikupljeni su na nekoliko načina:

1. korišten je uzorak prikupljen analizom provedenom 2000. godine (140 jedinica);¹²

⁹ISBD(CR) : International standard bibliographic description for serials and other continuing resources. München : K. G. Saur, 2002., str. 5-7 i ISSN manual. Cataloguing part – Working draft after the 26th Meeting of ISSN Directors. <http://www.issn.org:8080/English/pub/network/bodies/dm/2002/ISSN-NC-24.4.rtf> (2002-12-12).

¹⁰Pellé, Françoise. ISSN : an ongoing identifier in a changing world. // The serials librarian 41, 3-4(2002), 35 i ISSN manual. Cataloguing part – Working draft after the 26th Meeting of ISSN Directors.

¹¹Assignment of ISSN to electronic formats (radni materijal s 27. sastanka direktora ISSN ureda koji je održan u Zagrebu od 25. do 27. rujna 2002. godine).

¹²Klarin, Sofija; Sonja Pigac. Hrvatske daljinski dostupne elektroničke serijske publikacije. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 43, 4(2000), 160.

2. provjeravane su mrežne adrese navedene u tiskanim časopisima (približno pedesetak);
3. pregledano je približno 500 jedinica na sljedećim stranicama:
<http://www.hrmediji-online.com>,
<http://www.twics.com/~takakuwa/search/search.html>,
<http://www.hr/wwwhr/>,
<http://www.iskon.hr/>,
<http://www.crolinks.com/>,
<http://www.vidi.hr/top100/>,
<http://www.bug.hr/hrtop50/>,
<http://www.gradst.hr/library/journals/index.htm>;
4. pregledavane su adrese koje su dostavili nakladnici tražeći ISSN za nove mrežne publikacije¹³ (oko 40 jedinica).

Svaka je publikacija neko vrijeme praćena kako bi se utvrdilo odgovara li gore navedenim kriterijima, ima li sve elemente za opis, kakve su i kako česte promjene i slično.¹⁴ Jedinicama koje ne odgovaraju definiciji nije dodijeljen ISSN. Ipak, ti su naslovi i dalje praćeni i primijećeno je da se dio njih uistinu razvio u prave publikacije koje su, sukladno tome, kasnije i popisane.

Za svaki popisani naslov izrađen je bibliografski zapis, a naslovi koji imaju i tiskano izdanje međusobno su povezani korištenjem polja *other physical medium edition* (drugi fizički nositelj) kao na primjeru bibliografskih zapisa iz ISSN baze (Primjer 1).

Nakladnicima su poslani dopisi o dodijeljenom ISSN-u, pripadajućem ključnom i skraćenom ključnom naslovu i s preporukom o navođenju ISSN-a. Prema ISO 3297 to je naslovni ekran ili njegov ekvivalent.¹⁵ Kada isti naslov izlazi i u tiskanom obliku, u dopisu su ponovljeni identifikacijski podaci o njemu kako bi se i nakladnicima naglasilo da se naslovi na posebnim nositeljima popisuju posebno, svaki sa svojim ISSN-om.

4. Analiza identificiranih publikacija

Mrežne publikacije predstavljaju poseban izazov za katalogizatora i njihova posebnost utječe i na izradu zapisa.¹⁶ *ISSN Manual* propisuje sljedeće izvore podataka za opis: a) naslovni ekran, b) glavni izbornik, c) mrežna stranica nakladnika i d) metapodaci.

Elementi opisa najčešće nisu na uobičajenim mjestima tj. razasuti su po cijeloj publikaciji. Zapis se izrađuje na temelju podataka dostupnih na samoj publikaciji, ali

¹³Zahtjev za dodjelu ISSN-a dostupan je na <http://www.nsk.hr/izdavaci/issn-obrazac.html> (2002-12-12).

¹⁴Barstow, Sandra; Regina Romano Reynolds; Leo Treyzon; October Ivins; Tim Ingoldsby; Peter Boyce; Kathryn Wesley. E-Journals : The Final Frontier. // *The serials librarian* 40, 1-2(2001), 33.

¹⁵HRN ISO 3297.

¹⁶Hawkins, Les. Serials published on the World Wide Web : cataloging problems and decisions. // *The serials librarian* 33, 1-2(1998), 124.

je posebno važno komunicirati s nakladnicima radi pojašnjenja ili dopune podataka u svrhu izrade što potpunijeg i točnijeg zapisa. U slučaju publikacija kod kojih se korištenje uređuje zaporkom za pretplatnike, s nakladnikom je dogovoreno privremeno korištenje kako bi se publikacija mogla pregledati radi dodjele ISSN-a kao na primjer za *Plivamed.net* (<http://www.plivamed.net/>). Ali, uglavnom je javno i besplatno dostupan dio publikacije dovoljan za opis. Primjerice, kod *Nacionala* (<http://www.nacional.hr/>) to je naslovnica, impresum i pregled sadržaja.

Neke su publikacije zahtijevale mnogo vremena i dopisivanja s nakladnicima, koji su tom prilikom dobili upute i preporuke da na publikacijama navedu što potpunije podatke. Preporuke su se najčešće odnosile na impresum, podatak o nakladniku i njegovu sjedištu, podatak o početnoj godini i podatak o učestalosti osuvremenjivanja. Slijedi podrobniji opis nekih elemenata bibliografskog opisa mrežnih publikacija.

Osim na propisanim mjestima, početna godina pojavljivanja na mreži pronalazi se ponekad u uvodnoj riječi nekog broja. Prvo godište koje se nalazi u arhivi nije pouzdan podatak za preuzimanje početne godine, naročito ako se radi o publikaciji koja ima i tiskanu inačicu, jer se starija godišta često retrospektivno digitaliziraju.

Kad taj podatak nije naveden u impresumu ili kojem drugom propisanom mjestu, učestalost osuvremenjivanja utvrđuje se praćenjem publikacije kroz određeno vrijeme. Taj se podatak ponekad nalazi i unutar pojedinih rubrika koje se često osuvremenjuju različitom učestalošću i u tim se slučajevima preuzima podatak najčešće osuvremenjivane rubrike. Iako se neke publikacije osuvremenjuju i više puta dnevno, za njih se stavlja podatak da se osuvremenjuju *dnevno* dok u bibliografske formate ne bude uključen novoprihvaćen kod za *stalno osuvremenjivanje*.

Česte promjene URL-a karakteristične su za ovu vrstu publikacija i važno ih je redovito pratiti, jer se putem njega osigurava pristup do same publikacije. Kako NSK ne raspolaže programom za automatsko praćenje promjena URL-a, sve su publikacije povremeno *ručno* provjeravane, a kada se naišlo na netočan URL, pretraživao se web kako bi se ponovno pronašla publikacija. Jedanaest je publikacija promijenilo adresu u razdoblju od travnja do srpnja 2002. godine (npr., *Glas Podravine i Prigorja* bio je na <http://www.hrvatska.com/glas-podravine>, a sada je na <http://www.selcom.hr/gp/>).

Uz ISSN i ključni je naslov element identifikacije. Ključni je naslov glavni stvarni naslov (tj. najistaknutiji naslov mrežne publikacije) kojem se, ako nije jedinstven, dodaje kvalifikacija. Za mrežne se publikacije najčešće koristi kvalifikacija za sam nositelj tj. online, kao što se može vidjeti u Primjeru 2.

Kada nakladnik publikacije prestane osuvremenjivati sadržaj na mreži, taj se podatak navodi kao završetak izlaženja. Prestalo je izlaziti 10 publikacija. Neke su još uvijek dostupne na Internetu (npr., *@fer.hr* na <http://www.kset.org/casopis/>), jedna je potpuno nestala (*Narodni list* više nije na <http://www.zadarnet.hr/narodni/> i stranica više ne postoji), a u dva slučaja mrežne stranice postoje, ali na njima više nema publikacije (npr., na adresi časopisa *Varaždinec*, <http://www.varazdinec.com>, stoji samo obavijest o prestanku izlaženja).

Kod promjene naslova postupa se na isti način kao i za građu na drugim nositeljima tj. svaka značajna promjena naslova zahtijeva novi zapis.¹⁷ Primjerice, časopis *Novi Bjelovarac* (<http://selcom.hr/bjlist/>) izlazio je pod ovim naslovom i na ovoj elektroničkoj adresi 2000. godine, a od 2001. mijenja naslov u *Bjelovarac* (<http://www.bbr.hr/bjelovarac/>). Ali, u slučaju časopisa *Infotrend* (<http://www.trend.hr>) ne može se reći da se radi o promjeni naslova. Na ovoj se elektroničkoj adresi sada najavljuje novi naslov *Poslovni trend*. Nakladnik je isti, ali su stranice u izradi pa je nemoguće procijeniti o kakvoj se publikaciji radi. Nema nikakva obrazloženja o prethodnom naslovu koji je nestao s mreže. U ovom se slučaju u bibliografskom zapisu *Infotrenda* navodi podatak o prestanku izlaza, a URL se briše jer više ne upućuje na taj naslov. Još se ne može procijeniti hoće li se raditi o sljedniku pa će se najavljeni naslov pratiti.

Kod integrirajućih je publikacija ponekad teško odrediti međusobne odnose povezanih publikacija, kao što su npr. usporedna izdanja na više jezika za razliku od višejezičnih izdanja, prilozi i matične publikacije i tome slično.

Izdanja na više jezika popisuju se odvojeno kada donose isti sadržaj na različitim jezicima i svako je izdanje potpuno samostalno. Obično im je jedina dodirna točka ulazna stranica na kojoj se daje mogućnost izbora jezika publikacije. (npr., *Hej (Hrvatsko izd.)* (<http://www.hej.hr/hej/index?hejid=1560785125580999&lang=hr>) i *Hej (English ed.)* (<http://www.hej.hr/hej/index?hejid=1560785125580999&lang=en>)). Četrnaest publikacija izlazi na dva jezika, a jedna na tri jezika. Popisano je 16 višejezičnih publikacija, npr., *Program publiciranja* (<http://www.dzs.hr/Program20publiciranja202002/sadrzaj.htm>).

Nakladnik mrežne publikacije ponekad na temelju ili u okviru nje objavljuje i publikaciju koja se raspačava elektroničkom poštom. Takve se publikacije popisuju odvojeno kada je publikacija raspačavana elektroničkom poštom fizički i sadržajno samostalna, odnosno nije samo veza na mrežnu publikaciju i ne donosi podatak da je stranica osuvremenjena. Ti se zapisi međusobno povezuju kao matična publikacija i prilog. Primjer je publikacija *webmajstori.net* (<http://www.webmajstori.net/>) koja ima prilog *webmajstori.net Newsletter* (<http://www.webmajstori.net/newsletter>) koji se tjedno raspačava elektroničkom poštom.

Od 208 identificiranih publikacija njih 129 ima i tiskano izdanje, a 79 je prisutno samo na mreži. Više od 50% (106) publikacija kojima je dodijeljen ISSN navodi ga na svojim stranicama prema preporukama (Primjer 3).

Hrvatski mrežni nakladnici još uvijek iskušavaju mogućnosti naplate korištenja serijskih publikacija. Tako je nakladnik publikacije *Međimurje* (<http://medjimurje.com/>) naplaćivao korištenje tijekom 2000., a sada je publikacija opet besplatno dostupna. Publikacija *www.stripovi.com* (<http://www.stripovi.com>) prilikom dodjele ISSN-a u kolovozu 2002. bila je besplatno dostupna, a u prosincu se na nju trebalo pretplatiti. Ukupno 10 publikacija naplaćuje korištenje. *Narodne novine* (<http://www.nn.hr/trgovina/pretplata/prijavak.asp>) naplaćuju složnije usluge, npr., pretraživanje svih brojeva od 1990. nadalje, a *Banak* (<http://www.banak.net/>) samo pretplatnicima daje dostupnost svih podataka iz malih oglasa koje objavljuje. Najveći

¹⁷ISDS manual. Paris : ISDS International centre, 1983., str. 58.

je broj publikacija besplatno dostupan, a za korištenje najčešće se nije potrebno ni posebno prijaviti. Treba naglasiti da su sve znanstveno-stručne mrežne publikacije besplatno dostupne.

5. Zaključak

Danas više nije predmet rasprave treba li i kako popisivati mrežne publikacije već ih se nastoji identificirati što više i to je jedno od strateških opredjeljenja ISSN mreže.

Nakon završetka Kooperativnog programa identifikacije hrvatskih mrežnih publikacija, tijekom kojega je većina njih popisana, dodjela ISSN-a mrežnim publikacijama uključena je u svakodnevni rad ISSN ureda za Hrvatsku. S više od dvije stotine identificiranih mrežnih serijskih publikacija Hrvatska je među prvih dvadeset zemalja u svijetu. Pretpostavlja se da su popisane gotovo sve mrežne publikacije koje odgovaraju kriterijima, a uspostavljena je i dobra suradnja s njihovim nakladnicima. Mrežne su serijske publikacije najčešće oblikovane prema tiskanima, a nakladnici tek počinju otkrivati mogućnosti digitalnoga okruženja, pa nismo nailazili na nerješive probleme pri dodjeli ISSN-a.

LITERATURA

Barstow, Sandra; Regina Romano Reynolds; Leo Treyzon; October Ivins; Tim Ingoldsby; Peter Boyce; Kathryn Wesley. E-journals : the final frontier. // *The serials librarian* 40, 1-2(2001), 31-40.

Culbertson, Becky; Linda Barnhart; Naomi Kietzke Young. Electronic journal cataloging conundrums. // *The serials librarian* 40, 3-4(2001), 271-275.

Hawkins, Les. Serials published on the World Wide Web : cataloging problems and decisions. // *The serials librarian* 33, 1-2(1998), 123-145.

HRN ISO 3297. Informacije i dokumentacija - Međunarodni standardni broj serijske publikacije (ISSN). Zagreb : Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo, 2002. (nacrt norme u izradi).

ISBD(CR) : International standard bibliographic description for serials and other continuing resources. München : K. G. Saur, 2002.

ISBD(ER) : Međunarodni standardni bibliografski opis elektroničke građe. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2001.

ISDS manual. Paris : ISDS International centre, 1983.

ISSN manual. Cataloguing part – Working draft after the 26th Meeting of ISSN Directors. <http://www.issn.org:8080/Ebgkusg/pub/network/bodies/dm/2002/ISSN-NC-24.4.rtf> (2002-12-12).

ISSN online. <http://online.issn.org/index.html> (2002-12-12).

ISSN. <http://www.issn.org> (2002-12-12).

Klarin, Sofija. Elektronička građa u knjižnici : s primjerima zapisa daljinski dostupne elektroničke građe u CROLIST-u. // 2. i 3. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji : mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture : zbornik radova / uredile Mirna Willer i Tinka Katić. Zagreb : Hrvatsko muzejsko društvo, 2000. Str. 159-165.

Klarin, Sofija; Sonja Pigac. Hrvatske daljinski dostupne elektroničke serijske publikacije. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 43, 4(2000), 156-167.

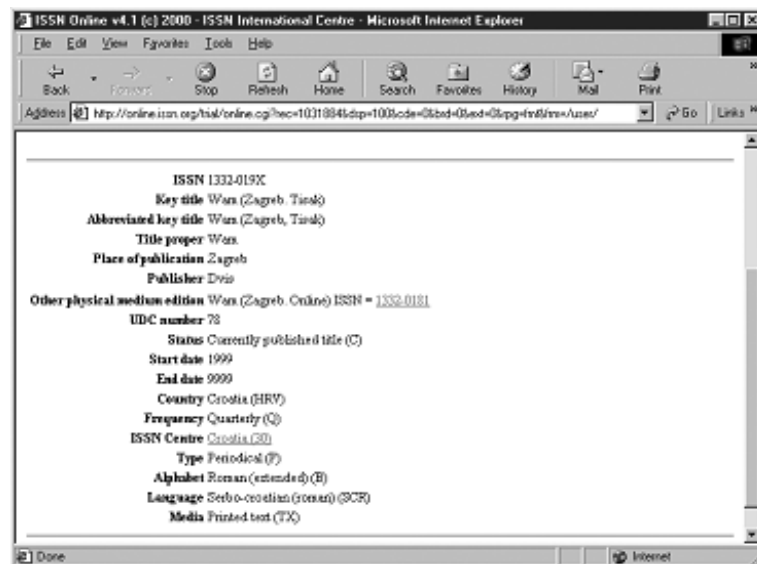
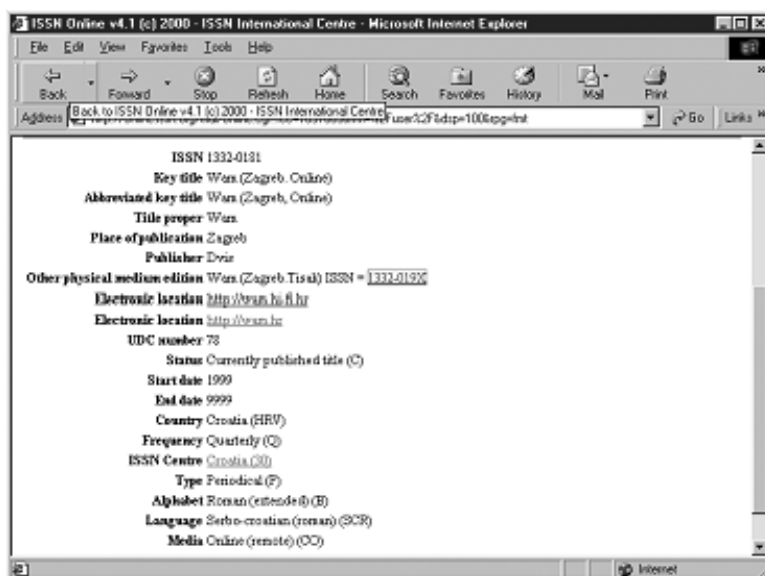
Lynch, C. Identifiers and their role in networked information applications. <http://ar1.org/news1tr/194/identifier.html> (2002-12-12).

Pellé, Françoise. ISSN : an ongoing identifier in a changing world. // The serials librarian 41, 3-4(2002), 31-42.

Zahtjev za dodjelu ISSN-a. <http://www.nsk.hr/izdavaci/issn-obrazac.html> (2002-12-12).

Zajec, Jasenka. Revizija priručnika i norme za ISSN. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 45, 1-2(2002), 1-9.

PRILOG

Primjer 1. Međusobno povezani bibliografski zapisi mrežnog i tiskanog izdanja časopisa *Wam*

Primjer 2. Ključni naslovi s kvalifikacijama za mrežno i tiskano izdanje časopisa *Gloria*